

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЂАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одликовати:

Златном медаљом за грађанске заслуге:

Николу Цинића, Стевана Којића, Драгутина Караулића, Данила А. Живаљевића, Милорада Радосављевића, Алексу Костића, Јеврема Васовића и Грујицу Адемковића, — одборнике општине београдске и Велимира Марковића, свештеника из Београда, ослобођавајући их плаћања таксе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 2. децембра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одликовати:

Крстом Милосерђа:

Аницу А. Петровићку, Јелену Ђ. Стојковићку, Лепосаву В. Цонићку, Јелену Димитријевићку, Наталију Смиљанићку, Надежду Ивковићку, Радојку Д. Живаљевићку, Драгу Најдановићку, Мару Димитријевићку, Живку Јовичићку, Видосаву Мићкићку, Милеву Гапгоријевићку, Јелку В. Нешићку, Јелицу Весовићку, Перку Вучковићку, Драгу Цинићку, Станиславу К. Митрићевевићку, Мару Коановићеву, Лепосаву Мићкићеву, Марију Јандерову, Персиду Стојковићеву, Шалома Русо учитеља, Мату Жабарца, рентијера, Михаила Раића, чиновника Државне Архиве,

Гаврила Јовановића, професора, Благоја Недића, пензионера, Петра Летића, свештеника, Милића Теодосијевића, рентијера, Петра Тодоровића, кафецију, Љубомира Митровића, свештеника, Радојицу Петровића, кафецију, Љубомира Богичевића, свештеника, Николу Каровића, кројача, Трајка Стојковића, кафецију, Срдана Новаковића, учитеља, Милана Трандафиловића, кафецију, Ристу Јањушевића, Милију Луковића и Светозара Живковића, учитеље, Марка Кумановића, Милана Стојановића и Милана Милутиновића, свештенике.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 2. новембра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за лекара среза заглавског Др. Милана Занковића, лекара среза деспотовачког, по потреби службе;

за лекара среза трстеничког Др. Милана Симића, лекара среза жупског, по потреби службе;

за лекара среза студеничког Др. Стевана Иванића, лекара среза драгачевског, по потреби службе;

за лекара среза драгачевског, Др. Андру Божиновића бив. државног питомца;

за лекара среза кочанског Сретена Попадића лекара општине пиротске;

за лекара среза посавског округа београдског Др. Миодрага Марковића, бив. државног питомца;

за лекара среза ариљског Др. Михајла Боковића, бив. државног питомца;

за лекара среза кратовског Др. Николу Међери, бив. државног питомца;

за лекара среза деспотовачког Др. Радомира Миладиновића;

за лекара среза ново-варошког Др. Ристу Митковића, бив. државног питомца.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 1. децембра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за члана прве класе Управе вароши Београда Живојина Будимировића, начелника прве класе среза грочанског;

за начелника прве класе среза грочанског Владислава Ђ. Миловановића, јавног правозаступника из Пожаревца;

за начелника друге класе среза мачванског Петра Драгомировића, начелника исте класе среза космајског, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза посавског, округа београдског, Чедомира Јевђенијевића, секретара исте класе Управе вароши Београда, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза белопаланачког Александра Ђ. Младеновића, секретара исте класе начелства округа крагујевачког, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза колубарског округа ваљевског, Ра-

доја Ђ. Чобелића, секретара исте класе начелства округа ваљевског, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза штавичког Миладина Маринковића, секретара друге класе окружног суда у Штицу;

за начелника треће класе среза космајског Јована М. Тодоровића, писара прве класе првостепеног београдског суда округа београдског;

за начелника треће класе среза левачког Војислава Бановића, писара прве класе првостепеног суда;

за секретара прве класе Управе вароши Београда Др. Душана Ђ. Миловановића, секретара исте класе начелства округа рудничког, по молби;

за секретара друге класе начелства округа рудничког Божицара Ристића, начелника исте класе среза белопаланачког, по службеној потреби;

за секретара друге класе начелства округа ваљевског Радомира Новаковића, начелника исте класе среза колубарског, округа ваљевског, по службеној потреби;

за секретара друге класе начелства округа крагујевачког Милорада Д. Петровића, начелника исте класе среза левачког, по службеној потреби;

за секретара треће класе начелства округа ужичког Милорада Поповића, порезника четврте класе пореског одељења среза јасеничког округа крагујевачког;

за полициског писара прве класе начелства округа нишког Милана Ђ. Павловића, писара прве класе градског и среског суда за град Ниш и срез нишки, по престанку;

за полициског писара прве класе Управе вароши Београда Велимира Ф. Павловића, полициског писара у оставци;

за полициског писара прве класе среза дојранског Јована Ђорђевића, пређашњег полициског писара исте класе;

за полициског писара друге класе Управе вароши Београда Милана Ж. Цветковића, полициског писара исте класе среза рачанског, по молби;

за полициског писара друге класе среза малешког Михаила М. Матијевића, практиканта среза пожешког;

за полициске писаре треће класе начелства округа чачанског Мило-

рада Величковића, полициског писара исте класе среза пожешког, по службеној потреби;

за полициског писара треће класе Управе вароши Београда Велимира Богдановића, апсолвираног правника;

за полициског писара треће класе среза крагујевачког Славка Тапића, апсолвираног правника;

за полициског писара треће класе среза кључког Стевана Ранковића, апсолвираног правника;

за полициског писара треће класе среза скопљанског Јована Цаквића, апсолвираног правника;

за полициског писара треће класе среза параћинског Ђуру Поповића, пређашњег полициског писара;

за полициског писара треће класе среза студеничког Добривоја Ђорђевића, практиканта Министарства Унутрашњих Дела;

за полициског писара треће класе среза охридског Љубомира Шорбајића, адвокатског писара и пређашњег полициског практиканта;

за полициског писара треће класе среза пожешког Војислава Вељковића, пореског помоћника београдског пореског одељења;

за полициског писара треће класе среза рачанског Богољуба Б. Предића, пређашњег практиканта Дирекције Српских Државних Железница; и

за полициске писаре треће класе среза штавичког; Ристу Нановића, практиканта среза дојранског; Милана С. Тетиковића, практиканта среза мачванског и Милоша Танасијевића, практиканта Универзитета и пређашњег полициског практиканта

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 4. децембра 1913. год. у Београду.

РАСПИС

Свима окружним начелствима.

Према чл. 2. закона о узимању на знање одлуке Министарског Савета ПБр. 19144 од 16. новембра 1912. год. и одлагању општих избора за општинске часнике, — општи избори председника општинских судова, подпредседника општинског, кметова и одборника извршиће се јануара месеца 1914.

године, у време означено у члану 174. закона о општинама.

Да би се предстојећи избори општинских часника правилно обавили, нашао сам за потребно, да свима полициским и општинским властима у земљи учиним следеће напомене и скренем им пажњу и на следећа наређења из закона о општинама;

По члану 27. њ. закона о општинама азбучни гласачки списак стан је и важи од 1. јануара до 31. децембра сваке године. У исти се у току године не може приновити ни један нов гласач, само што ће се пре свакога гласања изостављати решењем они, који умру или изгубе право гласа према члану 30. и 32. истог закона. — У том циљу надлежне власти дужне су, да општински суд одмах извести о наступелим узроцима из члана 32. закона о општинама, због којих се губи право гласа. — И она решења, којима се поједини гласачи бришу из списка, шаљу се првостепеном суду на оцену по члану 27. в. закона о општинама.

Општински судови су дужни да се постарају да свако гласачко место, односно сваки гласачки одељак, буде снабдевен азбучним гласачким списковима. Члановима 21. до 32. и 54. закључно закона предвиђено је какве спискове свака општина мора да има, како се они састављају и шта се са истима има да ради, као и ко има а ко нема право гласа на општинском избору. — Суд општине, коју чини једно место, треба да има један азбучни гласачки списак у два примерка а ако таква општина према члану 36. у вези са чланом 181. њ. закона о општинама има више гласачких одељака, онда још по један списак у дупликату за сваки одељак; суд општине, која је састављена из више места, треба да има један азбучни гласачки списак у дупликату за целу општину и по један азбучни списак у дупликату за свако место које дотичну општину саставља, а ако таква општина према члану 36. у вези са чланом 181. њ. закона о општинама има поред тога и више гласачких одељака, онда још и по један гласачки списак у дупликату и за сваки гласачки одељак.

Општински судови варошких општина, које имају преко 1500 правних гласача треба да воде рачун о наређењу из члана 36. закона о

општинама, а суд општине београдске о наређењу из члана 181. б. тога закона.

Општински одбор одређује дан за избор општинских часника према тачци 19. члана 87. закона о општинама; али како је чланом 174. истог закона у вези са чланом 2. поменутог закона о одлагању општинских избора за општинске часнике наређено, да се избори председника општинских, потпредседника у Београду, кметова и одборника у оним општинама, које су образоване из једнога места, и председника и одборника осталих општина (које су састављене из више места) имају извршити у прву недељу по „Светом Сави“, 1914. године, а избори кметова оних општина састављених из више места у прву недељу после ових избора и да дане за њом по реду, — то општински одбори оних општина, које чине једно место, треба благовремено да одлуче, да се напред одређеног дана сазове општински збор за избор председника, кметова и одборника; одбори пак оних општина које су састављене из више места такође треба благовремено да одлуче, да се напред одређеног дана сазове општински збор за избор председника и одборника а у једно с погледом на чл. 33. тач. 1., чл. 53. г. и чл. 58. закона о општинама да одреде, кога ће се дана и у коме месту одржати варошки или сеоски састанци за избор кметова дотичне вароши или села.

Како по ставу првом члана 37. закона о општинама од дана огласа о сазиву у опште збора па до дана збора, мора протећи најмање петнајест а највише двадесет дана, то општински судови треба благовремено да предложе општинским одборима доношење одлука о сазиву општинских зборована за избор општинских часника.

Општински судови треба нарочито да скрену пажњу на прописе из чл. 52. а., 52. б., 52. в., 52. г., и 58. закона о општинама, који говоре о председнику и члановима како бирачког одбора по гласачким местима, одељцима, тако и главног бирачког одбора за општине које имају више гласачких одељака. При ранијим општинским изборима приметило се, поводом изјављених жалби у смислу члана 170. закона

о општинама, да су избори морали бити ништени највише због тога, што противно јасном наређењу из чл. 52. а. закона о општинама председници или кметови, или вршиоци њихових дужности, бивају председници гласачких одбора на овим зборовима, у место да се један писмен правни гласач из дотичне општине односно вароши или села на то место одреди. Ваља знати да ни кандидат за положај председника, потпредседника и кмета не може бити биран за председника бирачког одбора, — последњи став истог чл. 53. а. закона о општинама. Сем тога неки ранији избори ништени су и за то, што противно пропису члана 54. в. и 54. л. закона о општинама записнике о раду бирачког одбора и о току гласања не потписују сви чланови бирачког одбора, те и на ово треба пазити, како избори не би били ништени.

Општинским судовима се скреће пажња на члан 53. д. закона о општинама, који говоре о томе, коме се предају на потврду кандидатске листе, као и на пропис члана 54. и 54. а. истог закона, који наређују, да се гласање врши у згради односно у зградама, које општински одбор одреди, и да се место, где ће се гласати, мора од стране општинског суда обзнанити у објави, којим се обзнањује сам дан избора. Општински одбори треба ова места и зграде да одреде приликом доношења одлуке о дану за сазив општинског збора односно варошког или сеоског састанка за избор дотичних општинских часника. Ако се гласање не врши у згради општинског суда или школској, него у којој другој, онда она мора бити у селу, вароши, а по могућству на средокраћу. Свака зграда у којој се врши гласање мора имати ограђено двориште, које се може затворити.

Даље се скреће пажња општинским судовима и на следећа наређења из закона о општинама: члан 102. а, који говори о томе, када се уводе у дужност ново изабрани општински часници: члан 157. до 167. љ., који говоре о кривицама и казнама; члан 170., 171., и 172. који говоре у опште о жалбама, о року за изјављивање истих, и коме се и како жалбе предају.

Поред напред поменутих напомена општински судови треба до-

бро да проуче цео закон о општинама и да се према истом строго управљају, те да се избори општинских часника правилно изврше и да органи општинске власти не дођу до кривичне одговорности због незаконитог рада свога.

Најзад сматрам за потребно, да органе полицијске и општинске власти упознам и са следећим:

Закон о општинама даје право грађанима, да по прописима тога закона врше избор општинских часника потпуно слободно. Према томе, ту не може и не сме бити утицаја од стране власти ни државне ни општинске. Зато је и чланом 167. закона о општинама прописана казна губитка службе за оне полицијске чиновнике, који би утицали на састављање кандидатских листа или на избор кандидата, а чланом 163. истог закона казна од 100 до 500 динара за оне општинске часнике, који, у цели да кога од бирача спрече да се својим бирачким правом користи, не би вршили своје дужности, тим законом одређене им, како треба и савесно. — С тога руковођен жељом да чиновници и органи општинске власти врше строго и једино закон, на основу члана 142. закона о општинама наређујем: 1. да се нико од подручних ми полицијских чиновника не меша у саме изборе општинских часника који се имају извршити у јануару месецу идуће године, и да својим понашањем и опхођењем према грађанима не изазива сумњу у непристрасност власти; и 2. да сви органи општинске власти врше строго и на време све оне дужности, које су им стављене законом о општинама, а којима је циљ, да се избори изврше слободно и правилно, пазећи при том да се ни једног бирача право не окрњи. — Полицијски пак чиновник, као орган надворне власти над радом општинских власти, има право да свој глас употреби и гласа за кандидата за кога хоће (члан 30. закона о општинама), али свака друга његова радња, којом би се ишло на састав кандидатске листе, утицање у корист овог или оног кандидата, противна је закону, и за свако тако противзаконно поступање према дотичном чиновнику се морају употребити строге законске мере.

Препоручујем начелству да овај акт достави ради управљања свима општинским судовима у своме под-

ручју и на потпис је у истој цељи саопштити свима полицијским чиновницима у округу, а суду општине београдске препоручујем да се према овоме моме акту управља у колико се исти на тај суд односи.

За сваки случај противног поступања од стране полицијских чиновника, начелство ће ме депешом известити, како би према таквом чиновнику могао предузети законе мере. А ако органи општинске власти не би према закону и овој наредби поступили, надзорне државне власти ће према одговорним часницима и органима предузимати што треба у колико је то закон о општинама ставио у надлежност надзорној власти.

ПМ 15867.

27. новембра 1913. год.
у Београду.

Министар Унутрашњих Дела,
Стој. М. Протић.

СТРУЧНИ ДЕО

О ИСТУПИМА

од
Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(СВРШЕТАК)

Додатак расправи.

За § 2 I 1 а 1^о: (5) Без значаја је, да ли је позив писмен или усмен, пошто се у закону вели само „позове“¹⁾.

За § 2 I 6 а: Овде спада наравно и случај неиздржавања полицијског надзора изреченог на основу § 391 в к. з.

За § 6 V: 3. Казна ипак не сме бити мања од 5 ни већа од 300 динара сходно §-у 313 в. к. з.²⁾.

За § 6 X: Б. Иступи из правила о посредницима предвиђени су општом одредбом из ал. 2 чл. 12: „За сваку неуредност и за осведочено неморално понашање посредника, као и за невршење наредаба полицијске власти у опште, може га (scilicet. посредника) казнити по § 356 б додатка од 21. априла 1885 тодине у Кривичном Законику, или одузимањем дозволе, да се бави посредничком радњом“.

За § 6 XI 1 б 3^о прим. 2: Прот. Ж. М. Перик (у свом предговору књиге *Д. Ка-*

лајуића Поуке и обавештења, стр. XXIX). према коме се одлука полицијске власти треба да доноси у облику *решења*, пошто се § 356 в к. з. тиче, вели. једног *приватно-правног* спора, а ови се расправљају *решењима* и пресудама, а не *наредбама*. Тако исто требало би, вели (XXX), признати *закупцу* право на жалбу, која би као и свака друга жалба задржала извршење *решења*, но ипак и сам признаје, да би се, с обзиром на саму хитност предмета, могао усвојити систем, да се *закупац* не може жалити против *решења* о *исељењу*, или бар да жалба не задржава извршење овог *решења*.

За § 7 I 1 а: ¹⁾ *Стевановић* (39) погрешно узима, да се радња састоји и у *настању*, јер се у закону вели: „ко на другога *настрне*, те га *ћуши* или *удари*“. Противно је такође закону његово тврђење, да су *ћушање* или *ударање* иступи само онда, кад су се догодили између малолетника, слугу, слушкиња, шегрта и у опште оних лица, „која мало воде рачуна о својој части“, или према таквим лицима. В. против њега *Калајуић* Пол. Гл. 1910 Бр. 26.

За § 8 III 6 а 1^о: ¹⁾ Без значаја је то, што би гост био путник, сем случаја, кад има да преноћи у самом механском локалу. Противно закону тврди супротно *Стевановић* 40.

За § 6 XI 1 а 3^о (2) прим. 1: *Николић*, очигледно у противности с одредбом ал. 2 § 356 в („само пуноважном писменом исправом“), тврди, да код усменог уговора постоји чак и онда сумњив случај из ал. 3 § 356 в. к. з., кад је спорно питање о истеку рока *закупа*, а ни *закупац* ни *закуподавац* *немају* о томе *писмених* доказа, *велећи*, да би се иначе противно чл. 7 Устава повлађивао *закуподавац* на штету *закупца*. Исто то тврди и *Тошковић* Пол. Гл. 1909. бр. 27. стр. 211, образлажујући своје мишљење тиме, што је у овом случају спор само о рочној клаузули уговора, чије се постојање не оспорава, а у тумачење уговора, се вели, не може упуштати полицијска власт, већ то има послати суду.

За § 9 VI прим 1: *Калајуић* у свом напису „*Једна потребна исправка*“, објављеном поводом нашег рада „О иступима“, у Пол. Гл. 1913 Бр. 44, преврћа овде понова, да се *кривац* може за *кривично* дело казнити *истовремено* и *кривичном* и *дисциплинском* казном, кад се то дело појављује и као *дисциплински* преступ, пошто се *дисциплинска* казна по својој суштини разликује од *кривичне* казне (в. о томе *Живановић* Основи Кривичног Права, Општи Део § 70 I 4). То важи за *кривична* дела из 367 т. 2, 3, 4 и 5 в. к. з. као н. пр. и за *кривична* дела из § 133 в. к. з.

За § 389 т. 1: ¹⁾ *Калајуић* у свом горе наведеном напису „*Једна потребна исправка*“ остаје понова при свом тврђењу, да је т. 1 § 389 *беспредметна*. Он наводи као разлог то, што сваки *сопственик*, вели, има *права* да одређује у својој *воденици* ујам колики *хоће*, пошто ниједним законом није одређена *величина* ујма, а *ствар* је *помељара*, *хоће* ли *доћи* код њега или не. Да је ово тврђење *Калајуићево* *неосновано*, излази из тога,

што *ни* у *време* издања *Казненог* *Законика* *није* *дано* *закон* о *величини* *ујма*, и кад овај *Законик* *ипак* *садржи* у себи т. 1 § 389 ова *тачка* мора *имати* *неки* *смисао*, а она га може *имати* само, кад се узме, да је *меродаван* *уобичајени* ујам. *Законодавац* је *дакле* *хтео* овом *тачком* §-а 389 *баш* да *спречи* *неједнако* *наплаћивање* ујма од *разних* *помељара*, на *које* би *сопственици* *воденица* *иначе* *имали* *права*, и ова му је *одредба* *сасвим* *умесна*.

ИСТОРИЈА ПРОСТИТУЦИЈЕ

и

НАШЕ ЗАКОНОДАВСТВО

(по В. Дерјужинском)

Појам проституције обухвата *полни* *разврат* у најширем смислу.

У ужем смислу под проституцијом се подразумева *полни* *разврат* *женскиња*, који носи *гид* *редовне* *професије*, и ове *ставља* у *једну* *засебну* *групу*.

Како се полицијске власти највише сретaju са овим последњим видом проституције, то ћемо ми о њему и говорити.

Проституција није производ друштва *скорашњих* *векова*. Она је, на против, *стара* *толико* *исто*, *колико* и *род* *људски*.

Из историје најстаријих народа ми видимо, да су се власти сретале са њом, и да се и тада гледало на њу као на *ружну* *појаву*, и *поред* *презирања* *долазиле* су и *казне*.

Доказе о постојању проституције и тежњи да се она угуши, ми налазимо још у *установама* *еврејског* *законодавца* *Мојсеја*.

Али без обзира на ове установе, проституција је *напредовала* и *ширила* се, да су се *поред* *самог* *јерусалимског* *храма* *налазиле* *куће*, у којима су *еврејске* *девојке* биле *проститутке* за *новац*.

Истоветне појаве *посртања* *наравствености* *јављале* су се и код *других* *народа* *онога* *времена*, да су се, са свим наравно, и од стране државне управе *јављале* *тежње*: или да се оне са свим *искорене*, или бар *умањи* *зло*, *које* се *јављало*.

У старој Грчкој проституција је добила *законску* *форму*. Занимање тим послом *обележно* је у *напред* као *саблажњиво*, и *њиме* су се *могле* *занимати* *само* *робиње*; *према* *томе*, *ако* *би* се *томе* *послу* *одала* *слободна* *жена*, то је она *самим* *тим*, *по* *сили* *закона*, *постајала* *робињом*.

¹⁾ Тако Пол. Гл. 1907 стр. 167, *Ал. Стевановић* О иступним делима по Казненом Законику и о њиховом извињању и суђењу (1910) 31. *Стевановић* узима, да се усмени позив може употребити само у врло хитним и неодољим потребама власти, да које лице *добави*, и да према томе у противном случају *неодазивање* на усмен позив не би *сачињавало* овај *иступ*. Но ово се тврђење не може усвојити, јер по *правилу* *позвани* *није* у *стању*, да *цени* *хитност* *потребе* *власти*, да *јој* *он* *предстане*.

²⁾ Уп. *Стевановић* 36.

Болон је био установио јаван дом (диктерион), као државно уређење, покупио, о трошку државе, робиње из многих туђих земља, и утврдио унутарњи поредак тих установа (диктериона).

У Атини постајале су три врсте професионалних проститутака. Тако биле су: диктеријаде (женскиње јавних домова) аулетриде (играчице) и хетере.

У Риму су такође постојали публични домови за проститутке (lupanorium).

У опште узев, у то доба проституција се сматрала као једно неравствено зло, али је по невољи рачунато са њеним постојањем и била је трпљена.

У разну доба и на различним странама чињени су покушаји, да се проституција савршено искорени, али се ускоро показало, да су ти покушаји били безуспешни.

Тако је Св. Лудвик IX, у Француској, по повратку из крсташких ратова, био поражен посрнулим моралом у својој земљи, и 1254. год издао заповест о прогонству свију јавних женскиња (expellantur autem publicae meretrices tam de campis quam de villis), и наредио конфискацију свију оних домова, где би се оне нашле да станују, без обзира чији су.

Ова заповест, била је извршена у целој Француској са свом суровошћу.

У почетку, како вели Деламар, историк полиције у Француској, ова мера дала је извесне повољне резултате, јер су се извесне женске повукле и вратиле у Maison des Filles Penitentes, где им је Лудвик дао извесне помоћи.

Али, и у Паризу и по другим градовима краљевства остао је знатан број развратних жена. Оне или су се биле прикриле, или су се издавале за честите жене, те су тако под тим видом продужавале свој гнусни занат.

Услед тога решено је било трпети ове несретне жртве нечасности, али их у исто време изобличити, управо рећи указати претом на њих, као на један пропали друштвени ред (de les montrer pour ainsi dire au doigt).

У то име биле су одређене нарочите улице и места где ће оне живети; одело какво могу носити

и време кад смеју одатле изаћи (heures de leur retraite).

Од тога времена, вели Деламар, њих су почели обележавати разним презривим именима, која су изобличавала гнусност њиховог разврата.

Хтело се тиме, несумњиво, да се овако јавним жигосањем остали женски пол задржи од посртања, а да и сами мушкарци стукну од даљег помагања тако наказних друштвених типова.

Наредба о томе издата је такође 1254. године.

После овога стало се са покушајима да се проституција искорени, али су државе ипак узеле надзор у своје руке, сматрајући то већ као једно друштвено зло, које мора да се трпи.

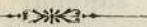
Установљавајући нарочите јавне домове, они су чак бивали предмет јавних закупа и државних дажбина.

После овога периода, у коме је проституција трпљена као нужно зло, ипак је дошао период покушаја, да се оно са свим искорени.

У XVIII. веку интересантне примере пружа Аустрија, за време Царице Марије Терезије.

По кривичном законнику, изданом од стране Марије Терезије „Терезијана“ (Constitutio criminalis Theresiana 1769) кажњаван је не само разврат у облику проституције, него и конкубинат и све љубавне везе ван брака. Ове последње кажњаване су новчано и затвором. Конкубинат кажњаван је затвором, а ако би се и после овога обновио, онда су кривци јавно кажњавани и прогоњени.

(СВРШИТЕ СЕ)

ДЕОВЕ ПУТЕМ ИЗБРАНОГ СУДА БЕЛЕШКЕ ИЗ СУДСКЕ ПРАКСЕ

(СВРШЕТАК)

У делокругу овога рада, и полицијска власт, и неспорни судија дејствују као неспорна власт, и, по томе, ако би се, при саслушању деобничара, ради сагласија на деобу, појавило какво правно питање као спорно, не могу се упуштати у расправу истог, нити се преко њега може прећи, већ ће слабију страну упутити на озобену грађанску парницу код редовног суда за доказивање оспореног права, саобразно чл. 2. тач. 7. прав. о поступању у

неспорним делима. Ванпарнична јурисдикција и састоји се у овлашћењу судова и других јавних органа: да суделују у извесним правним пословима, на основу споразума интересованих лица. Али чим нестане споразума, односно правних питања и односа, и наступи оспоравање, онда одмах настаје потреба другог парничног поступка.

На који се начин врши сагласје деобничара на деобу, и претходно пречишћавање правних односа?

Код судије за неспорна дела врши се саслушавањем свих деобничара, односно за малолетнике одређених им старалаца или заступника. И ако се у свему потребном постигне сагласност, судија издаје решење, у које се уноси цео споразум, којим се решењем, једновремено, овлашћују стараоци, или заступници, за избор судија и за заступање малолетних деобничара, при деоби, па се, стараоци, и остали деобничари, са тим решењем, обраћају надлежној полицијској власти ради избора судија и наређења састанка избраног суда. У овоме случају функција полицијске власти и састоји се само у томе: што ће се, пред њом, а евентуално и са њеним садејством, извршити избор судија, и што ће решењем наложити састанак избраног суда, ради извршења деобе, у смислу сагласја учињеног код судије за неспорна дела. Ово ће сагласје полицијска власт, или изложити у овоме решењу, или ће се, и решење судије за неспорна дела, предати избраном суду, да му послужи као основица за расподелу имања.

За случај, кад се задругари, за сагласје за деобу, и за састав избраног суда, обраћају непосредно полицијској власти, у пропису §. 436. грађ. суд. поступка предвиђено је: да се то чини путем писмена — писменог уговора, сачињеног удвоје, и потврђеног код полицијске власти; који уговор парничари подносе полицијској власти, и ова извештава судије о избору, и наређује састав избраног суда.

Међутим овј начин споразума, путем писменог уговора, одавно је напуштен у пракси, и нема примера, да је, због тога, уништена која пресуда избраног суда. Ово је сасвим правилно, и није прогивно начелима закона, јер су правила о поступању у ванпарничним делима, издана на

основу законодавног овлашћења у чл. 7. закона о поступању судија за ванпарнична дела, — доцнија од законика о поступку судском у грађанским парницама, те прописи тих правила морају имати примене и при раду код полицијске власти, пошто овде и радња полицијске власти има карактер ванпарничне радње. За то се сагласје деобничара на деобу и код полицијске власти има вршити путем саслушавања свих интересованих лица. У осталом, да би се могло приступити избору судија и саставу избраног суда, битан је услов: *потпуна сагласност деобничара*. У томе је суштина ствари.

Врло је важно питање: о чему све има да се постигне сагласност између деобничара, и шта, тим сагласјем има да се пречисти.

О томе, у чему сагласност треба да се постигне пре састава избраног суда, говори се, само у опште, у пропису §. 436. грађ. суд. поступка, с обзиром и на чл. 135, 136, 137 и 138. правила о поступању у неспорним делима. Али, поред тих општих наглашавања, и *природа саме ствари одређује*, како функцију власти, пред којом се сагласје врши, тако и питања која треба да се регулишу сагласјем.

Према овоме, међусобним сагласјем деобничара треба, нарочито, да се пречисти и утврди:

- 1) *Имаовина која има да буде предмет деобе путем избраног суда.*
- 2) *Ко све има да учествује у деоби, и по ком основу.*
- 3) *На колико делова има да се подели имање, и колики део од истог имања који од деобничара има да добије.*
- 4) *Има ли по од чланова у задружној кући права на приновак у задружном имању према §. 517 грађанског закона, и на који део.* Ако има, онда се и од тога члана задруге, или његовог заступника, ако је малолетан, мора узети реч.
- 5) *Има ли у задружној кући девојака с правом издржања, спреме и удомљења, и удовица, с правом удовичког уживања, а евентуално и с правом на деобу по праву из §. 414. грађанског закона, и ако има, признаје ли им се право, па се и њихов однос мора регулисати.*
- 6) *Има ли задруга дугова и како ће се они поделити.*

Дејствујући при сагласју деобничара, полицијска власт, као и не-

спорни судија, има право иницијативе, према законском начелу израженом у чл. 2. тач. 10. неспорних правила. И по томе полицијска је власт власна, а и дужна, да се стара да се међусобним споразумом деобничара пречисте сви односи од којих ће зависити *правилност и трајност деобе*, коју ће избрани суд извршити. Ово старање полицијске власти, као и неспорног судије, потребно је у толико пре, што, по пропису §. 304, тач. 4. грађ. суд. поступка, пресуда о спорном предмету треба да туде тако изречена, да се њом *парнична ствар свршава*, које начело важи и за пресуду избраног суда; а међутим избрани суд не суди о праву, као основици за деобу, те се, ради правилности и трајности деобе, та основица мора тачно поставити пре рад избраног суда. По томе су полицијска власт и неспорни судија власни да, поред осталог, од појављених деобничара, потраже обавештење: да ли, сем њих, још ко има права на деобном имању и по коме основу, па ако има, онда се и то лице мора саслушати. На пример: Петар и Павле задружна браћа, затраже код полицијске власти састав избраног суда, да им целокупно задружно имање подели на два равна дела, па се деоба у томе смислу и изврши; па како су они са пресудом били задовољни, иста је постала извршном, и они су додељено имање узели преда се. Међутим, на трећи део целог тога имања, имала је право удата им синовица Јелена, кћи умрлог им, у задрузи, брата Јована, *по основу наслеђа* §. 400. и допуни §. 529. грађанског закона, и она је, тек доцније сазнала за деобу. По њеном тражењу отворио се је парнични процес и извршена деоба између Петра и Павла постала је неважећа.

Ако би се, приликом сагласја деобничара појавило као спорно питање о праву на деобу, или шта од имања треба да уђе у деобу, па се тај неспоразум не би могао отклонити, неће се моћи приступити саставу избраног суда, већ ће дотична власт слабију страну упутити на грађанску парницу за доказивање тражења чл. 2 тач. 7. неспорних правила. А ако се сва интересована лица потпуно сагласе на деобу, онда ће се то њихово сагласје *изложити у протоколу саслушања и*

од таквог постигнутог споразума и пристанка на деобу, не може се једнострано одустати §. 437. грађ. поступка. Ако је сагласје постигнуто код полицијске власти ова ће, по извршеном избору судија од стране деобничара, то сагласје изложити у решењу, којим наређује састанак избраног суда, које ће сагласје служити за основицу деобе¹⁾.

Смелерево

Будимир Чолић
судија.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Д. У. деловођа општински из В. Градишта актом од 11. новембра ове године упутио је питање овакве садржине:

По чл. 13. закона о јавној безбедности у вези са чл. 21. закона о злонамерним паљевинама и поништају туђих ствари у случају, да се, услед утврђене немапштине осуђених, наплата по пресуди не би могла од осуђених извршити, оштећени има права тражити извршење пресуде од општине одакле су кривци. — Пита се:

1). Да ли по основи чл. 21. закона о злонамерним паљевинама с обзиром на пропис § 463. грађ. суд. пост. извршне власти могу наплаћивати штете причињене хајдучијом од општина из које су осуђени, кад се немаштина осуђених утврди од надлежне власти и онда, кад, том пресудом којом су кривци били осуђени, чије се извршење тражи на начин предвиђен чл. 21. зак. о злоп. паљев. и поништ. туђ. ствари — није осуђена и одговорна општина на плаћање, у случају немаштине осуђених, или је потребна — с обзиром на пропис § 463 грађ. пост. — поновна осуда одговорних општина; и

2). У случају, да у оваквим приликама треба да буде накнадно општина осуђена, ко је надлежан да прими тужбу: полицијска власт или првостепени суд?

Одговор:

Штета учињена грађанима и правним лицима хајдучијом и разбојништвом, накнађава се по за-

¹⁾ Напомена. У прошлом броју «П. Гл.» у почетку овог написа, грешком коректора, поткраде су се ове погрешке:

На страни 365. у 5. реду одоздо, место речи законским, треба «грађанским»; а у 6. реду одоздо место речи законски, треба «имовински».

кону о накнади штете учињене злонамерном паљевином и намерним противзаконим уништајем ствари (од 20. марта 1892. године са изменама и допунама од 25. децембра 1903. године). — По овом закону сваку штету учињену злонамерном паљевином и намерним противзаконим поништајем необезбеђених ствари као и крађом стоке, земљоделских алата, хране људске и сточне, воћа, живине, кошница и пољских ограда, у атару сеоске општине и пољском имању варошких општина, дужна је оштећеном, на његов захтев, да накнади она општина, у чијем је атару кажњиво дело извршено, ако се кривац не ухвати у року од тридесет дана, од кад је иследна државна власт извештена о извршењу кривичног дела; а ако је кривац ухваћен, па накнада штете од њега не може да се изврши, онда накнаду плаћа општина, из које је кривац. — Дела паљевине и поништаја туђих ствари лако констатују власти и та дела остављају трагове, услед којих је тешко појединима да тврде постојање тих дела ако она у ствари нису извршена; са крађама је већ друга ствар. С тога је закон о накнади штете наредио, да онај, коме је крађа извршена, може у своје време тражити накнаду од општине само ако је крађу пријавио општинском суду у року од пет дана. Према томе, општина, и на случај да је кривац ухваћен па се од њега не може наплата накнаде штете извршити услед сиромаштине, није дужна накнаду платити за извршену крађу ако није испуњен услов о пријави крађе у року од пет дана. — Био пак случај паљевине злонамерне, противзаконног поништаја туђих необезбеђених ствари, или крађе, ваља правити ову разлику: или је кривац ухваћен у року од тридесет дана, или није ухваћен. — Ако кривац у томе року није ухваћен, иследна власт ислеђује штету и акта о штети шаље првостепеном суду, како би општина била осуђена на плаћање штете, осем ако постоји поравнање између заинтересованих страна; оштећеном застарева право на накнаду штете од одговорне општине у оваквом случају, ако исту није тражио за два месеца од дана, кад му је штета причињена. Ако се кривац пронађе и ухвати после означеног рока и после осуде општине на плаћање накнаде, суд ће га поред

казне осудити да врати општини досуђену накнаду у новцу заједно са интересом као и све трошкове учињене око извиђања и пресуђења; а у случају да оштећени у року од два месеца није тражио накнаду од општине или да у року од пет дана није јавио за крађу те општина није осуђена била на плаћање накнаде, ухваћени кривац (после тридесет дана) ипак ће се осудити на плаћање накнаде штете заинтересованом лицу, али у том случају, кад би кривац био у могућности да плати штету, не може се накнадно штета од општине тражити, јер је право на потраживање од општине застарело у поменутом року од два месеца, односно у року од пет дана. — Ако је пак кривац ухваћен у року од тридесет дана, а оштећени је за крађу јавио општинском суду у року од пет дана по извршењу крађе, онда иследна власт оцену штете не мора као оделит предмет да шаље првостепеном суду да општину осуди на плаћање накнаде штете, већ ће се сачекати пресуда кривична, којом ће се кривац евантуално осудити уз казну и на плаћање накнаде, или се отпустити као невин. У оваквом случају, ако се накнада штете не може наплатити из кривчеве имаовине због његове немаштине, према уверењу надлежне власти, оштећени ће моћи извршење пресуде тражити да општине, из које је кривац, према члану 21. закона о накнади штете, и то само у року од два месеца од дана кад оштећени добије решење од надлежне власти, да се осуда по пресуди нема одкуда да наплати од осуђеног. Ако у оваквом случају кривац буде ослобођен од иследне власти или од суда, оштећени има права тражити накнаду штете од општине у којој је дело учињено, и то у року од два месеца од дана од кад се оштећеном саопшти одлука, којом се кривац ослобођава. Ако је кривац ухваћен у року од тридесет дана (а ако је крађа у року од пет дана пријављена општинском суду), оштећени може у последња два поменута рока од два месеца тражити накнаду од општине, из које је кривац, односно из општине, где је дело учињено, безусловно, да ли је оштећени у року од два месеца после причињене му штете тражио накнаду од општине, што значи, да оште-

ћени на случај проналаска кривца у року од тридесет дана не мора да тражи од општине накнаду у року од два месеца после учињене штете, па да накнаду ипак може тражити и добити у року од два месеца после саопштене му одлуке о кривници окривљеног лица. — Дакле, кад је кривац ухваћен, па по томе осуђен а накнаду не може да плати, или је ослобођен, накнада се тражи од општине, из које је кривац, или од општине, где је дело учињено. Пропис чл. 21. закона о накнади штете међу тим није јасан у томе, да ли ће се на основу те кривичне одлуке наплата моћи од општине извршити, кад општина том одлуком није ни у колико осуђена на плаћање. Истина у чл. 21. стоји „онда ће оштећени извршење пресуде или поравнања тражити од општине из које је кривац“, али ове речи односе се само на случај ако је, независно од кривичне процедуре, између оштећеног и општине донета пресуда о накнади по закону о накнади штете или су се те две стране поравнале; иначе ове речи имају тај значај, да ће се заиста плаћање штете пренети на општину из које је кривац, али којим путем то није речено. Овако се мора тумачити по ономе, што смо извели, да оштећени не мора на случај проналаска кривца тражити накнаду од општине у року од два месеца од дана оштећења, што се изводи из другог дела члана 24. поменутог закона а и по томе што може да буде одговорна час једна час друга општина — Кад се пак има на уму пропис § 363. и 365. грађанског судског поступка, налазимо да треба издејствовати судску пресуду (или поравнање), на основу које би општина била дужна да плати штету; без такве пресуде, која би гласила према општини, ова не би морала накнаду платити без обзира да ли и каква судска одлука постоји о кривници извесног лица. На случај да општина није никако осуђена на плаћање штете, сматрамо, да оштећени у смислу члана 21. и 24. закона о накнади штете треба тужбу да преда иследној власти а не судској, јер је то у духу поменутог закона, који је и дао оштећеном право на накнаду од општине и предвидео процедуру, специјалну за то.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Милан Јањић, из Винковаца у А. Угарској, чију слику износимо, и **Мехмед-Мета Емурловић**, из Струмице, осуђеници нишког казненог завода побегли су са осуде 11. тек. м-ца.

Милан је стар 30 година, висок 1.70 м. добро развијен, косе смеђе, браде риђе, очију отворено плавих; од особених знакова има: а) белегу од посекогине у облику криве ли-

није, вел. 2.5 см. на другој и трећој фаланзи левог кажипрста; б) тетовиран знак у облику крста величине 2/2 см. на средини десне мишице, и в) белегу од посекогине неправилног облика величине 10/7 см. изнад десног уха. Милан је пре осуде живео у Нишу.

Мехмед је стар 30 година, раста средњег, очију граорастих, косе и обрва црних, образа дугих, бркова жућкастих.

Депеша Управе нишког казненог завода Бр. 3572.

Миша Радојковић, обалски радник, одговара за крађу, али се налази у бегству.

Миша је родом из Александровца, округа пожаревачког, стар је 25 година, висок, плаз, на себи има војничко, суро одело.

Акт кварта савамалског Бр. 10127.

Никола-Теодор Херц, трговачки помоћник, извршио је покушај уби-

ства у једној вили код Пеште, па затим побегао незнано куда.

Теодор је средњег раста, лица бледа и дугуљаста, косе смеђе, очију смеђих, на челу има огреботину, на себи има сако одело загасите боје, а на ногама црне американске ципеле.

Акт Аустро-Угарског конзулата Бр. 17777.

Игњат Миоковић и Милан Вуковић, оба из Туревца, извршили су убиство па затим побегли.

Игњат је стар 19 година, раста малог, округла смеђа лица, малих

очију плавих, косе плаве, образа смеђих, кад иде лево раме носи уздигнуто; на себи има грађанско одело, а на глави има суро шајкачу.

Депеша начелника среза алексиначког Бр. 13737.

Миља - Милијана, кћи **Милоша Радовановића**, из Пекчанице, побегла је из среске болнице где је била на лечењу. Она је стара 20 година, раста високог, у болничком оделу.

Акт начелника среза жичког Бр. 12634.

КРАЂА СТОКЕ

Непознати крађивци украли су Живку Живадиновићу, из Гор. Б. Реке, једног вода маторог 2 1/2 године, длаке рујасте, буластог, бело-репастог, без других роваша.

Депеша начелника среза посавотамнавског Бр. 16645.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Живан Урошевић, скитница из Ужица, налази се у притвору начелства округа скопљанског због извршене опасне крађе. Он је стар 19 година, средњег раста, у онште црномањаст.

Како је Живан по извршеном делу ухваћен са лажном исправом и како је посве сумњив, то се скреће пажња полицијским и општинским властима ако би о њему имали ма каквих података да их одмах доставе начелству скопљанском с позивом на Бр. 2332 кварта баждаранског.

УХВАЋЕНИ

Владимир Јовановић, из Грабовца, и **Михаило Живковић**, из Повака, одбегли осуђеници београдског казненог завода, чије су потернице изашле у 46. броју „Полицијског Гласника“ за ову годину, ухваћени су, те је престала потреба за њиховим тражењем.

Акт Београдског Казненог Завода Бр. 5537.

ТРАЖЕ СЕ

Петар Ђ. Дидић, сарач из Алексинца, отумарао је од своје куће незнано куда. Он је стар 26 година,